

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

- Γεννήθηκε στην Αθήνα, 15 Σεπτεμβρίου 1945.
- Δημοτικό σχολείο, Ελληνικό Εκπαιδευτήριο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου (1951-1957).
- Γυμνάσιο, Βαρβάκειος Πρότυπος Σχολή (1957-1963).
- Πανεπιστήμιο Αθηνών, Νομική Σχολή (Πτυχίο Νομικής, 1968).
- Εκπαιδευτικά προγράμματα στα Πανεπιστήμια Καίμπριτζ (Αγγλικές Νομικές Μέθοδοι, 1972) και Αμστερνταμ (Αμερικανικό Δίκαιο, 1979), στην Ακαδημία Διεθνούς Δικαίου της Χάγης (Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 1980) και στο Σεμινάριο Σάλτσμπουργκ (Νομικές Συνέπειες των Νέων Τεχνολογιών, 1984).
- Γλώσσες: Ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, λίγα ιταλικά.

Επαγγελματική δραστηριότητα

- Δικηγόρος (Πρωτοδικείο Αθηνών: 1971, Εφετείο Αθηνών: 1975, Άρειος Πάγος: 1979). Διαχειριστής Εταίρος της *Δικηγορικής Εταιρείας Νίκος Φραγκάκης & Συνεργάτες*. Ασκεί αδιάκοπα ενεργό δικαστηριακή και συμβουλευτική δικηγορία που επικεντρώνεται στο χειρισμό υποθέσεων ενώπιον όλων των ανωτάτων δικαστηρίων (ολομέλειες και τμήματα του ΣτΕ, του ΑΠ και του ΕλΣ) και των δικαστηρίων της ουσίας, ενώ έχει παραστεί επανειλημμένως ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (π.χ. υποθέσεις C-202/88, C-205/88, C-267/88-285/88, C-329/88, C-110/89, C-381/89, C-425/07P) και υποστηρίζει συστηματικά προσφυγές ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με ιδιαίτερη επιτυχία (π.χ. υποθέσεις Καθολικής Εκκλησίας των Χανίων, Πλατάκου, Παπαγεωργίου, δημοσιευμένες σε ΝοΒ 46.1159 επ., 49.765 επ., 51.1535 επ. αντίστοιχα, Νάστου, εφημ. Αυγής κλπ). Ειδικεύεται επίσης σε υποθέσεις διαιτησίας και του έχουν επανειλημμένα ανατεθεί από το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο καθήκοντα μοναδικού διαιτητή σε διεθνείς διαφορές μεταξύ αλλοδαπών εταιριών. Του έχει πολλές φορές ζητηθεί να γνωμοδοτήσει για ζητήματα κοινοτικού δικαίου και μερικές από τις γνωμοδοτήσεις αυτές έχουν δημοσιευθεί στο νομικό τύπο [π.χ. ΕΕΕυρΔ 1994.55 επ. (εταιρικό δίκαιο –

ερwt. ΟΑΕ), ΝοΒ 1996.785 επ. (δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών – ερωτ. Οργανισμού Ανεγέρσεως Νέου Μουσείου Ακροπόλεως), ΝοΒ 1998. 168 επ. (μαζί με τον Β. Σκουρή, δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών – ερωτ. ΔΕΗ/ΔΑΥΕ), ΝοΒ 2001.805 επ. (εταιρικό δίκαιο – ερωτ. ΕΤΒΑ/Ελληνικά Ναυπηγεία)]. Η Εθνική Σχολή Δικαστών τον κάλεσε ως εισηγητή στη Σχολή και στο σεμινάριο επιμόρφωσης δικαστών (βλ. τον σχετικό τόμο των εισηγήσεων). Διδάσκει επίσης στη Σχολή Εθνικής Ασφαλείας (ανωτέρων αξιωματικών της ΕΛΑΣ).

- Μέλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, του ν. 2472/1997 (από την ίδρυση της το 1997 μέχρι τον Μάρτιο 2008, δύο φορές επανεκλεγμένος από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής). Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, μέλος επί πενταετία της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46 (συντονιστικού οργάνου των εθνικών αρχών προστασίας της ΕΕ) και εκπρόσωπος της Αρχής σε πληθώρα διεθνών συναντήσεων και σε δίκες ενώπιον των τμημάτων και της ολομέλειας του ΣτΕ.
- Αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του ν. 2667/1998 (από την ίδρυση της μέχρι το 2005) και μέλος της από το 2006 μέχρι το 2008.
- Αν. μέλος του ΔΣ, για λογαριασμό της Ελλάδας, του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου κατά του Ρατσισμού της ΕΕ (EUMC) και του προσωρινού ΔΣ του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (Βιέννη, 2005-2007).
- Μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης Εφευρέσεων, του Υπουργείου Ανάπτυξης / Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (2006-2008).
- Μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης για θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων (2004-2005).
- Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης (εκλεγμένος δύο φορές 1998-2001), της οποίας ήταν μέλος από την ίδρυσή της (1994) μέχρι το 2002.
- Μέλος της επιτροπής σύνταξης του κ.ν. του νέου οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών (1996-1997) και των εκτελεστικών του διαταγμάτων (1997-1998).
- Σύμβουλος ad hoc του Υπουργού Παιδείας Γ.Α. Παπανδρέου για θέματα κοινοτικού δικαίου (1994-1995).

- Μέλος της ομάδας εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Εξωτερικών για την προετοιμασία των ελληνικών θέσεων για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Μαστρίχτ (1994).
- Ειδικός συνεργάτης για θέματα κοινοτικού δικαίου του Υπουργού Β.Ε.Τ. της Οικουμενικής Κυβέρνησης (Δεκ.1989-Φεβ.1990).
- Νομικός Σύμβουλος και Προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (Βρυξέλλες, 1986-1989) με διπλωματικό βαθμό Συμβούλου Πρεσβείας Α΄, ασκώντας εκτεταμένες αρμοδιότητες, η εκπλήρωση των οποίων κρίθηκε ως άριστη από τον Υπουργό Αν. Εξωτερικών Θ. Πάγκαλο, τον Γ. Γραμματέα Ι. Κρανιδιώτη και τον Μόνιμο Αντιπρόσωπο Κ. Λυμπερόπουλο.

- Κατά τη διάρκεια της θητείας του στις Βρυξέλλες παρίστατο στις συνεδριάσεις Συμβουλίων Υπουργών και της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων και συμμετέσχε στις διαπραγματεύσεις πολλών εκκρεμών την περίοδο 1986-1989 ζητημάτων, όπως η απελευθέρωση της αγοράς υγρών καυσίμων, το γενικό σύστημα αναγνώρισης διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η ελευθερία κτήσης ακινήτων σε παραμεθόριες περιοχές, οι όροι απελευθέρωσης της κίνησης κεφαλαίων, το κοινοτικό σήμα, η θέσπιση μονοπρόσωπης ε.π.ε., η ρύθμιση της οικονομικής κρίσης του Διεθνούς Συμβουλίου Κασιτέρου κ.α. Ήταν επίσης υπεύθυνος στην ΜΑΕ για το χειρισμό των υποθέσεων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου (αρθρ. 169 ΣυνθΕΚ).

- Κατά την Ελληνική Προεδρία του Συμβουλίου ΕΚ (1988) ήταν Πρόεδρος των ομάδων εργασίας για την ίδρυση Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την 5^η οδηγία εταιρικού δικαίου και τα θέματα αμυντικών προϊόντων.

- Πληρεξούσιος της Ελλάδας κατά το διάστημα 1987-1992 (και μετά το πέρας της θητείας του στις Βρυξέλλες) σε πολλές υποθέσεις ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, περιλαμβανομένων εκείνων για τα ακίνητα στις παραμεθόριες περιοχές, τα φροντιστήρια, τις κρατικές προμήθειες, τις εισαγωγές/εξαγωγές ελαιόλαδου, το εμπόριο σιτηρών, τα τερματικά των τηλεπικοινωνιών κλπ.

- Νομικός Σύμβουλος της ΠΥΡ-ΚΑΛ, ήδη ΕΑΣ αβεε, (από το 1983 μέχρι το 2005).

Επιστημονική δραστηριότητα

- Πρόεδρος (από το 2003) και Διευθυντής (από το 1991 μέχρι το 2010) του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών και Ερευνών (ΕΚΕΜΕ), του οποίου είναι εταίρος και μέλος του Δ.Σ. από την ίδρυσή του, το 1980. Η συμμετοχή του στο ΕΚΕΜΕ αφενός του επέτρεψε να καλλιεργήσει και εμβαθύνει την ενασχόλησή του με το κοινοτικό δίκαιο και τα ευρωπαϊκά ζητήματα γενικότερα, αφετέρου του έδωσε την ευκαιρία στενής συνεργασίας με τους υπόλοιπους εταίρους (μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται ο πρόεδρος του ΔΕΚ/ΔΕΕ Β. Σκουρής, ο αντιπρόεδρος του ΕΔΔΑ Χ. Ροζάκης και ο πρόεδρος του ΣτΕ Χ. Γεραρής) για την οργάνωση και πραγματοποίηση μεγάλου αριθμού μελετών και ερευνών που συχνά κατέληξαν σε σημαντικές δημοσιεύσεις. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η συνεργασία του με τα άλλα ευρωπαϊκά ινστιτούτα του δικτύου της TransEuropean Policy Studies Association, της οποίας ήταν επίσης μέλος του διοικητικού συμβουλίου (Steering Committee) από το 2002 μέχρι και το 2009.
- Μέλος της Ελληνικής Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου (ελληνικού τμήματος της FIDE) και από το 2007 μέλος του ΔΣ.
- Αντιπρόεδρος της Κίνησης Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία (από το 2006).
- Μέλος του ΔΣ του Ελληνικού Τμήματος της Ένωσης Διεθνούς Δικαίου (1998-2001).
- Γ.Γραμματέας (1990-1996), Πρόεδρος (1997-1999) και Αντιπρόεδρος (2002-2005) της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Πολίτη.
- Επιστημονικός συνεργάτης του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς & Αλλοδαπού Δικαίου (από το 1978).
- Μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (μέλος του ΔΣ 1983-1987).
- Μέλος της Ένωσης Ευρωπαίων Δικηγόρων (από το 1997).
- Πρόεδρος της Επιτροπής Δεοντολογίας του Συνδέσμου Δικηγορικών Εταιριών Ελλάδος (2011).

- Μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τον Εορτασμό της 50ετηρίδας της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΥΠΕΞ) και της Ειδικής Επιτροπής Θεσμικών Προτάσεων (1997-1998).
- Εισηγητής, προεδρεύων ή σύνεδρος σε μεγάλο αριθμό εθνικών και διεθνών επιστημονικών συνεδρίων και συναντήσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με πολλές δημοσιευμένες εισηγήσεις και ανακοινώσεις. Αναφέρονται ενδεικτικά συμμετοχές της περιόδου 2008-2011:
 - 22.1.2008: «Η Συνθήκη της Λισαβόνας και ο Χάρτης Θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ», ομιλία στην Ελληνική Ένωση Ευρωπαϊκού Δικαίου, αίθουσα Ρακτιβάν, ΣτΕ.
 - 1.7.2008: «Η Τουρκία ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Προοπτική και την Εσωτερική Αποσταθεροποίηση», συντονιστής συζήτησης του ΕΚΕΜΕ, αίθουσα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα.
 - 9.7.2008: “The EU as a Regional Actor”, moderator, European Summer Academy, Spetses.
 - 4-5.12.2008: “Priorities and Challenges of the Czech EU Presidency”, co-drafting and presenting TEPESA’s recommendations to the Czech Government, Prague.
 - 9.10.2008: “The State of Europe. Creating a sense of Society”, intervention, Friends of Europe, Brussels.
 - 9.2.2009: «Απονομή της Δικαιοσύνης από τη σκοπιά του Πολίτη», εισηγητής, Κίνηση Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία, Αθήνα.
 - 11.2.2009: “In quest of balance between data protection and security in times of terrorism”, chair and speaker, TEPESA/ΕΚΕΜΕ, Fondation Universitaire, Brussels.
 - 24-25.2.2009: «Ζητήματα φυλετικών διακρίσεων και μισαλλοδοξίας στην Ελλάδα σήμερα», εισηγητής, συνέδριο ΙΜΔΑ/ΕΕΔΔΔΣ για τα 60 χρόνια από την Οικουμενική Διακήρυξη, αμφιθέατρο Ι. Κρανιδιώτης, Αθήνα.
 - 25.2.2009: Εκδήλωση μνήμης καθηγητή-δικαστή Κρατερού Μ. Ιωάννου, ομιλητής, αμφιθέατρο Ι. Κρανιδιώτης, Αθήνα.

- 16.3.2009: «Ενέργεια: οι εξελίξεις σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο», συντονιστής, ΕΚΕΜΕ, Ίδρυμα Ευγενίδου, Αθήνα.
- 14.5.2009: «Ευρωεκλογές 2009: Ψηφίζουμε για περισσότερη Ευρώπη», εισαγωγική ομιλία, ΕΚΕΜΕ/Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, αμφιθέατρο Ι. Κρανιδιώτης, Αθήνα.
- 22.5.2009: «Σε αναζήτηση μέτρου μεταξύ ελευθερίας και ασφάλειας», διάλεξη της σειράς 'Τμή Δημητρίου Ευρυγνή', ΚΔΕΟΔ, Θεσσαλονίκη.
- 8-9.9.2009: "The Greek experience from Accession and Membership to the EC/EU and Greece's involvement in the Enlargement Policy", speech in a debate organised by ACTION FOR EUROPE, in Gevgelija, FYRoM.
- 19-20.10.2009: Επίσκεψη Ελλήνων και Κυπρίων Νομικών στο ΔΕΚ, Λουξεμβούργο, μετά από πρόσκληση του Προέδρου του ΔΕΚ Β. Σκουρή (ένας από τους έξι έλληνες προσκεκλημένους) για ανταλλαγή απόψεων επί θεμάτων δικαίου ανταγωνισμού, κρατικών ενισχύσεων και ιθαγένειας με τους Δικαστές Σκουρή, Αρέστη, Βηλαρά, Παπασάββα και Ταγαρά.
- 6.11.2009: «Η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας», συντονιστής, αίθουσα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα.
- 15.12.2009: «Οι εκκρεμότητες της Ελλάδας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σύμφωνα με τις τελευταίες εκθέσεις διεθνών οργανισμών», εισηγητής, 8^η Εθνική Στρογγυλή Τράπεζα κατά των Διακρίσεων, ΚΕΣΔ/Αντιγόνη, αίθουσα ΕΣΗΕΑ, Αθήνα.
- 17.12.2009: "An exchange of views on ECRI's future with its former Chairs", speaker, Strasbourg.
- 18.2.2010: «Η Δικαιοσύνη και ο Πολίτης. Αστική, Ποινική και Διοικητική Δικαιοσύνη: Τρεις κλάδοι – Ένα ζητούμενο», συντονιστής. Δημόσια συζήτηση της Κίνησης Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία, με τους επικεφαλής της Δικαιοσύνης (Πρόεδρο Α.Π., Πρόεδρο Ελ.Σ., Πρόεδρο Σ.τ.Ε, Πρόεδρο Δ.Ε.Κ., Αντιπρόεδρο Ε.Δ.Δ.Α., Εισαγγελέα Α.Π.).

- 5-6.3.2010: «Η ΕΕ ως κράτος δικαίου και ο ΧΕΑΔ», ομιλία στο Ελληνογερμανικό Συμπόσιο *Ελευθερία-Υπευθυνότητα-Κράτος Δικαίου*, που διοργάνωσαν στο Ινστιτούτο Goethe Αθηνών το Goethe Institut Athen, το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών.
- 14.5.2010: «Από την κρίση, στην Ευρώπη του 2020. Η ΕΕ και η Ελλάδα απέναντι στην πρόκληση της οικονομικής διακυβέρνησης», συντονιστής. Συμπόσιο με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 30 χρόνων λειτουργίας του ΕΚΕΜΕ, Μέγαρο της ΕΤΕ, αμφιθέατρο Θ. Καρατζά.
- 2-3.12.2010: “Area of Freedom, Security and Justice”, chair of session. Pre-Hungarian Presidency Conference, Budapest.
- 8.12.2010: «Οι δικηγορικές εταιρίες στο κατώφλι εξελίξεων και ανατροπών», ομιλητής, παρουσίαση του βιβλίου του Σ. Νέστορα «Εταιρία Δικηγόρων, Εμπειρία Ζωής», Νομική Βιβλιοθήκη.
- 10.1.2011: «Το Μνημόνιο και η ΕΣΔΑ», παρέμβαση. Ημερίδα με θέμα «Το Μνημόνιο και η κρίση προσαρμογής στην Ευρωζώνη», *Ευρωπαϊών Πολιτεία*, αίθουσα Λόγου και Τέχνης, Αθήνα.
- 10.2.2011: «Πολυνομία-Κακονομία-Ανομία: Ποιος ο δρόμος της ανόρθωσης;», συντονιστής. Ανοιχτή συζήτηση της Κίνησης Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία, αίθουσα ΕΒΕΑ.
- 24.2.2011: «Ανεξάρτητες Αρχές του Οικονομικού Τομέα: Σκέψεις και Αποτιμήσεις», ομιλητής. Παρουσίαση της ομότιτλης μελέτης του ΙΟΒΕ, Παρνασσός.
- 4.3.2011: «Τα Ελληνικά Δικαστήρια και η Νομολογία του ΕΔΔΑ», συντονιστής. Κλειστή συνάντηση παραγόντων της δικαιοσύνης, οργανωμένη από την Κίνηση Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία, αίθουσα ΟΛΥΜΠΙΑ της Αίγλης Ζαππείου.

Συγγραφική – εκδοτική δραστηριότητα

- Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής της «Ευρωπαϊών Πολιτείας» (από την ίδρυση της το 2007).
- Επιμελητής της ύλης του "Νομικού Βήματος" (1980-2006).
- Συνιδρυτής και μέλος την Συντακτικής Επιτροπής της "Επιθεώρησης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων" (1980-1984, 1987-1996).
- Συνεργάτης εφημερίδων ["Το Βήμα" (1980-1981), "Τα Νέα" (Τρίτη 'Αποψη, 1985-1990)] και περιοδικών ("Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου", "Το Σύνταγμα", "Δικαιώματα του Ανθρώπου", "Νέον Δίκαιον", "Βήμα Ιδεών", "Οικονομία και Κοινωνία", "Οικονομικός Ταχυδρόμος", "Αντί" κ.α.).
- Συγγραφέας πολλών αυτοτελών μελετών, άρθρων και σχολίων για θέματα νομικά (κυρίως ευρωπαϊκού δικαίου), διεθνών σχέσεων και διεθνούς πολιτικής που έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους στην Ελλάδα και το εξωτερικό (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά). Έχει επιμεληθεί εκδόσεις του ΕΚΕΜΕ, του ΕΚΕΜ και της ΤΕΡΡΑ στα ελληνικά και τα αγγλικά (βλ. Δημοσιεύματα).